

45. rocznica Lubelskiego Lipca

8 lipca 1980 r. rozpoczął się strajk w świdnickich zakładach WSK PZL. Protesty w tym i kolejnych zakładach Lubelszczyzny okazały się ważnym krokiem na drodze do przemian politycznych w Polsce.

[Komunizm Lubelski Lipiec Solidarność Strajk](#)

08.07

U progu lat osiemdziesiątych XX w. pogłębiał się kryzys gospodarczy PRL. By ratować sytuację, ekipa Edwarda Gierka podnosiła normy pracy, a także wprowadziła podwyżkę „niektórych gatunków wędlin i mięsa” – o tyle dotkliwą, że 1 lipca 1980 r. wzrosły ceny tych produktów w wielu bufetach i stołówkach zakładowych. W rezultacie już tego samego dnia spontanicznie zaprotestowali robotnicy m.in. w Mielcu i Poznaniu. Chcąc jak najszybciej zgasić strajki, władze spełniały socjalne postulaty protestujących, co jednak skłaniało do buntu załogi kolejnych przedsiębiorstw. „Jak staniesz, to dostaniesz” – mówiono.

W Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-Świdnik”, produkującej śmigłowce i zatrudniającej wówczas ok. 9 tys. osób, kotlet w barze zakładowym podrożał z 10,20 zł do 18,10 zł. Poirytowany Mirosław Kaczan z Wydziału W-320 miał jako jeden z pierwszych wezwać kolegów: „stajemy, nie robimy”. Władzom przedstawiono aż 110 postulatów, sięgających od podniesienia płac, przez poprawę zaopatrzenia i wprowadzenie wszystkich sobót wolnych, po rozliczenie osób odpowiedzialnych za nietrafione decyzje gospodarcze. Czwartego dnia protestu wyłoniono komitet strajkowy, nazywany postojowym.

W piątek 11 lipca udało się osiągnąć porozumienie kończące protest. Niemal równoległe fale strajkowe rozlały się jednak na wiele innych zakładów Lubelszczyzny i innych województw. Według niepełnych, zaniżonych danych MSW PRL strajki lipcowe – eufemistycznie nazywane przez rządzących „przerwami w pracy” – objęły łącznie ponad 80 tys. osób w 177 zakładach w różnych częściach kraju.

Protest świdnicki był jednym z najdłuższych strajków Lubelskiego Lipca – i pierwszym zwieńczonym pisemną umową między załogą a kierownictwem zakładu. Uzgodniono podwyżki płac od 1 sierpnia oraz rozpatrzenie innych postulatów załogi. Wojewoda zadeklarował, że zaopatrzenie Świdnika w mięso będzie nie gorsze niż Lublina. Ważną wymowę miała też gwarancja, że wobec strajkujących „nie będą wyciągane żadne konsekwencje”.

W trzeciej dekadzie lipca fala strajkowa w Polsce wyraźnie opadła, ale nie na długo. 14 sierpnia rozpoczął się strajk w Stoczni Gdańskiej, a jeszcze w tym samym miesiącu Polacy wywalczyli prawo do zakładania wolnych związków zawodowych. Był to wydarzenie bez precedensu w państwach zdominowanych przez Związek Sowiecki.

Strajki lipcowe 1980 r. od dawna są przedmiotem badań historyków z Instytutu Pamięci Narodowej. Obszerny rozdział o ówczesnych protestach na Lubelszczyźnie znajduje Państwo w monografii [dr. Marcina Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność” Region Środkowo-Wschodni w latach 1980-1981 \(Lublin 2014\)](#)

► Polecamy także [historyczny dodatek prasowy IPN *Przed Sierpniem był Lipiec*](#), dostępny bezpłatnie w formacie PDF.

► Wiele materiałów o strajkach lipcowych można znaleźć w portalu IPN przystanekhistoria.pl oraz na innych stronach Instytutu Pamięci Narodowej, m.in.:

- [Marcin Dąbrowski, Lubelski Lipiec 1980](#)
- [Marcin Dąbrowski, Świdnik – droga do wolności](#)

► Materiały edukacyjne IPN:

- [Lubelski Lipiec 1980](#)

► Wystawa IPN

- [„Zaczęło się w Lipcu... »Solidarność« w Regionie Środkowo-Wschodnim 1980-1989”](#)

► [Encyklopedia Solidarności](#)

- [Hasło: Lubelski Lipiec](#)
- [Hasło: Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego PZL Świdnik](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy IPN – Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

AUDIO:

dr Marcin Dąbrowski, Oddziałowe Biuro Badań Historycznych w Lublinie - Początek strajku w WSK Świdnik

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Godło - wizerunek orla białego w koronie - na ścianie w punkcie poligraficznym Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego WSK Świdnik. Materiały zebrane na wystawę zorganizowaną przez Biuro „C” w gmachu MSW przy ul. Rakowieckiej pt. „Od porozumień społecznych do sięgania po władzę” obrazująca działalność opozycji politycznej w latach 1980-1982, z zasobu AIPN, sygn. IPNBU-11-6-16-4

Pliki do pobrania

[dr Marcin Dąbrowski Oddziałowe Biuro Badań Historycznych w Lublinie - Początek strajku w WSK Świdnik \(mp3, 1.44 MB\)](#)

[dr Marcin Dąbrowski Oddziałowe Biuro Badań Historycznych w Lublinie - Początek strajku w WSK Świdnik \(wav, 10.55 MB\)](#)